

2010. március 30-án végeztük. Egy új, eddig ismeretlen lelőhelyet lokalizálnunk, kevés számú őskori és római kori töredéket gyűjtöttünk.

Munkatárs: Fekete Csanád régész.

REMÉNYI LÁSZLÓ

438. Sárvár-Rábasömjén, r. k. templom

(KÖH 64850)

(Vas megye) Á

2010. május 12-én Kiss Péter régész és Kolonits László régésztechnikus csatornázás régészeti megfigyelését végezte a község belterületén, melynek során emberi csontokra bukkantak. A földmunkát a teljes szakaszon leállították.

2010. május 13–21. között, az általam vezetett feltárás során kiderült, hogy a temetőt korábban már több közmű is bolygatta, így a nagyrészt elpusztított 11. századi soros temető utolsó sírjait tudtuk dokumentálni. A temetkezési hely hajdani dombját is jórészt elhordták, ill. bolygatták. A lelőhely jelentőségét az adja, hogy a falu Szent Márk titulusú, oklevelekben elsőként 1259-ben említett Árpád-kori templomát a korábbi soros temető dombján építették fel. A mai Vas megye területén a Csepreg-szentkirályi mellett ez a második gellértegyházi típusú temető.

A lelőhelyen 30 vázrészletet és 10–15, részben ezeket vágó 13–15. századi települési objektumot bontottunk ki. A sírokból előkerült leletanyag főképp karikaékszerekből áll, S-végű hajkarikákat, kevés üveg- és fluoritgyöngyöt és az egyik váz szájüregében egy – előzetes meghatározás alapján – Könyves Kálmán uralkodása alatt vert pénzérmét találtunk.

Munkatársak: Kiss Péter régész, Kőszegi Ádám, Vágusz Milán, Kolonits László és Hekli Hajnalka régész-technikusok, Isztin Gyula geodéta.

PAP ILDIKÓ KATALIN

439. Seregélyes, Réti-földek

(KÖH 37486)

(Fejér megye) LT, Rő, A, Á

A 2010. július 13. és szeptember 8. között végzett kutatást a 62. sz. főút új szakaszának építése tette szükségessé, mely 30–50 m szélességben haladt át a lelőhely középső részén, 1100 m hosszan. A lelőhely a községtől D-re 500 m-re helyezkedik el, területe kb. 25 hektár. A terepbejárást a KÖSZ munkatársai végezték, a területen korábban nem volt régészeti kutatás. A lelőhely a Sárosd-Seregélyesi-vízfolyástól Ny-ra helyezkedik el, 1–5 m relatív magasságú „dombok” tagolják. A humuszréteg vastagsága 20 és 150 cm között váltakozott. A lehumusztolt 4310 m²-ből kb. 600 m²-t nem tudtunk feltárni a Sárosd-Seregélyesi vízfolyás magas vízállása miatt, ill. más területek magas talajvízszintje miatt.

Az 1100 m hosszú lelőhelyen a nyomvonal két oldalán 2 m szélességben humusztoltunk a lelőhelynek az út vonalába eső teljes hosszában: 125 objektumot és 22 sírt tártunk fel.

Egy gödör volt kelta, 1 árok római császárkori, 22 sír avar; az Árpád-korból 1 gödör, 1 kemence, 4 árok és 6 félig földbe mélyített, kemencés ház került elő.

A kutatás legjelentősebb eredménye egy avar kori temető részlete: 19 sír került elő egy csoportban az É-i kutatóárokban, kettő ugyanebben az árokban, de kb. 30 m-re a legkeletibb sírtól és egymás mellett, egy sír pedig a D-i kutatóárokban volt. Ez alapján a temető pontos kiterjedését nem lehet meghatározni, de a K-Ny-i irányú teljes szélességét (kb. 65 m) valószínűleg megtaláltuk. A sírok egymástól 2–5 m-re helyezkedtek el, a halottakat a hátukon, nyújtva, ÉNy-DK-i irányban fektették. A sírgödrök lekerekített sarkú téglalap alakúak voltak, csaknem minden sírban megfigyeltük a halotti kerevet nyomait. A sírok a mai felszíntől számítva 50–170 cm mélyen helyezkedtek el, három csontváz részben, kettő teljesen a talajvíz alatt volt, ezeket szivattyúzás közben tártuk fel és dokumentáltuk. A felnőtt sírok egy kivétellel raboltak lehettek, a rablások a felsőtestre-fejre irányultak, a 19 felnőtt közül a koponya csak egyetlen esetben volt a helyén. Három kivétellel mindegyik felnőttnek a lábfejnél volt egy kis fazék, a leggyakoribb mellékletek a vaskések és vascsatok voltak, hét esetben találtunk állatcsontot a sírban. A legérdekesebb melléklet egy pár geometrikus díszű varkocsszorító, melynek az anyaga kívül aranylemezből állt, melyet bronzlemezre tettek rá és préseléssel(?) alakítottak ki.

Munkatársak: Czifra Szabolcs, Dobozi Ágnes, Hetesi Szilvia, Kisjuhász Viktória, Nemes György régészek; Bányász Dia, Eleki Nándor, Falchetto Alfred, Gelencsér Ákos, Grósz Edit technikusok.

NAGY NÁNDOR NORBERT

440. Seregélyes határa

(Fejér megye) B, LT, A, Á

2009 decembere és 2010 májusa között kiterjedt terepbejárásokat folytattunk a Nabucco gázvezeték dunántúli és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km hosszúságban, a nyomvonal 100-100 m-es szélességében. A téli időnyben végzett terepbejárás során általában jó megfigyelési viszonyok között tudtunk vizsgálni, összesen 184 régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Seregélyesen kilenc lelőhelyet találtunk, ebből négy korábban ismert lelőhely helyszínét kerestük fel a falu Ny-i oldalán. Nagy kiterjedésű, több korszakon át lakott lelőhelyet azonosítottunk a falutól D-re a *Sárosd-Seregélyesi-vízfolyás* (KÖH 74089), ill. É-ra a *Dinnyés-Kajtoricsatorna két oldalán* (KÖH 74085, 74087) és a *Rác-völgy mellett* (KÖH 74381).

REMÉNYI LÁSZLÓ – STIBRÁNYI MÁTÉ

441. Seregélyes határa

(Fejér megye) V, A, Á

2010 nyarán a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat szondázó feltárásokat végzett a 62. sz. út Seregélyest